

Advies: opleidingsprofielen secundair volwassenenonderwijs - november 2020

Vlaamse Onderwijsraad
Koning Albert II-laan 37
BE-1030 Brussel
T +32 2 219 42 99

www.vlor.be
info@vlor.be

Wijs beleid door overleg

Advies op vraag van Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand op 19 oktober 2020

Uitgebracht door de Raad Levenslang en Levensbreed Leren op 10 november 2020 met 13 stemmen voor en 1 onthouding

Vorbereiding: commissie volwassenenonderwijs op 27 oktober 2020 onder voorzitterschap van Frederik Vanroelen

Dossierbeheerder: Ewoud De Sadeleer

1 Situering

De Vlor geeft advies over onderstaande voorstellen van opleidingsprofielen voor het secundair volwassenenonderwijs:

- Studiegebied auto
 - SPUITER carrosserie
 - Voorbewerker carrosserie
 - Plaatwerker carrosserie
 - Demonteur-monteur carrosserie

- Geletterdheidsmodules
 - Regie over het eigen leren

- Studiegebied Hebreeuws
 - Hebreeuws R1
 - Hebreeuws Educatief R1

- Studiegebied Mechanica-elektriciteit
 - Beveiligingstechnicus

De Vlor geeft advies over een verkort traject binnen onderstaande opleidingen:

- Studiegebied Bakkerij en Slagerij
 - Opleiding Bakker: module Stage bakkerij
 - Opleiding Banketbakker: module Stage banketbakkerij
 - Opleiding Slager-Spekslager: module Stage slagerij
 - Opleiding Wild- en gevogelteslager: module Stage wild- en gevogelteslagerij

De Vlor adviseert de voorstellen van opleidingsprofielen conform de bepalingen van art. 24 van het decreet betreffende het Volwassenenonderwijs van 15 juni 2007. Volgens dat artikel bepaalt de Vlaamse Regering, op voordracht van de pedagogische begeleidingsdiensten van het volwassenenonderwijs en het Vlaams ondersteuningscentrum voor het volwassenenonderwijs (VOCVO) en na advies van de Vlaamse Onderwijsraad, de opleidingsprofielen voor de basiseducatie en voor het secundair volwassenenonderwijs.

Samen met de adviesvraag ontving de Vlor de resultaten van de toets 'vormelijke criteria' die het departement Onderwijs en Vorming vooraf uitvoerde. Deze vormelijke criteria zijn:

Een opleidingsprofiel omvat ten minste:¹

- het minimale aantal lestijden van een opleiding;

¹ Decreet van 15 juni 2007 betreffende het volwassenenonderwijs Art. 24§1, 1° tot 5°

- het aantal modules;
- het aantal lestijden per module dat in aanmerking genomen wordt voor de berekening van de financiering;
- de verdeling van de eindtermen, de specifieke eindtermen of basiscompetenties over de modules binnen een opleiding;
- als de modules in sequentieel verband dienen te staan, de volgorde van de modules.

Wanneer de opleidingsprofielen geletterdheidsmodules of uitbreidingsmodules omvatten moeten deze aan volgende bepalingen voldoen:

- de geletterdheidsmodules of uitbreidingsmodules zijn opgenomen in een opleidingsprofiel van een opleiding;
- een uitbreidingsmodule is een module die inspeelt op een vraag naar een specifieke uitbreiding van de competenties van een bepaalde beroepsopleiding;
- een geletterdheidsmodule is een module die inspeelt op een specifieke vraag naar geletterdheidscompetenties in functie van een beroepssituatie of een inhoudelijk aansluitende opleiding;
- een uitbreidingsmodule dient in sequentieel verband te staan met de aansluitende beroepsopleiding.

Het Departement Onderwijs en Vorming onderzoekt of het voorstel van opleidingsprofiel aan alle elementen van het opgelegde format beantwoordt alsook of het voorstel van opleidingsprofiel een bijlage bevat waarin de dekking van het bestaande modulaire en/of lineaire aanbod van het volwassenenonderwijs wordt verantwoord.

Uit de toets op de vormelijke criteria is gebleken dat de voorgedragen opleidingsprofielen aan alle criteria voldoen.

Na het advies van de Vlor beslist de minister of hij het opleidingsprofiel al dan niet ter goedkeuring voorlegt aan de Vlaamse Regering. Na de definitieve goedkeuring van de opleidingsprofielen kunnen de inrichtende machten en het GO! ze concretiseren in leerplannen. Artikel 25 van het decreet Volwassenenonderwijs bepaalt dat de centra voor de organisatie van hun opleidingsaanbod uitsluitend door de Vlaamse Regering goedgekeurde opleidingsprofielen hanteren.

De Vlor adviseert de voorstellen van opleidingsprofielen op basis van criteria die de Vlaamse Regering voor de goedkeuring van opleidingsprofielen heeft bepaald, aangevuld met enkele bijkomende elementen.

2 Leeswijzer

De Vlor formuleert doorgaans alleen opmerkingen over een opleidingsprofiel als er in zijn ogen aanpassingen moeten gebeuren.

Voor het overige gaat de raad ervan uit dat de voorstellen:

- Voldoen aan de wettelijke bepalingen van het decreet van 15 juni 2007 betreffende het volwassenenonderwijs of andere relevante regelgeving (criterium 1).²
- Afgeleid zijn van valabele referentiekaders of, bij ontstentenis daarvan, gevalideerd zijn door de sector (criterium 2).
- Rekening houden met maatschappelijke tendensen (criterium 3).
- Waar nodig, rekening houden met de noodzakelijke voorkennis van de cursist (criterium 4).
- Gedragen worden door de centra en desgewenst door andere publieke opleidingsverstrekkers (criterium 5).
- Rekening houden met de mogelijke gevolgen voor andere opleidingen of andere onderwijsniveaus (criterium 6).
- Een haalbaar en aanvaardbaar aantal lestijden omvatten in relatie tot de basiscompetenties en/of eindtermen (criterium 7).
- Nog voldoende ruimte laten voor de leerplanmakers (criterium 8).

3 Geen voorafname op andere onderwijsniveaus

In dit advies neemt de Vlor een standpunt in over opleidingsprofielen voor het secundair volwassenenonderwijs. Dit standpunt heeft geen gevolgen voor toekomstige adviesvragen voor dezelfde opleidingen in het voltijds of deeltijds secundair onderwijs.

De advisering van het opleidingsaanbod is immers anders geregeld voor het secundair volwassenenonderwijs dan voor het voltijds of deeltijds secundair onderwijs. Dat betekent onder meer dat de dossiers voor nieuwe opleidingen op verschillende momenten ingediend worden, andere stakeholders betrokken worden bij de voorbereiding en de opportuniteitstoets op verschillende manieren gebeurt.

Ook de adviezen over de mogelijkheid om een diploma secundair onderwijs te behalen in het secundair volwassenenonderwijs zijn geen voorafnames op adviezen over het diploma secundair onderwijs in het leerplichtonderwijs.

4 Advies nieuwe opleidingsprofielen

4.1 De opleidingen in het studiegebied Auto

De Vlor geeft een **positief advies** voor de volgende opleidingen:

- SPUITER CARROSSERIE
- VOORBEBERKER CARROSSERIE
- PLAATWERKER CARROSSERIE
- DEMONTEUR-MONTEUR CARROSSERIE

De bestaande opleidingen SPUITER, KOETSWERKHERSTELLER en PLAATWERKER worden gedekt door de nieuwe opleidingsprofielen. De voorgestelde opleidingsprofielen komen aldus overeen met een

² Decreet van 15 juni 2007 betreffende het volwassenenonderwijs Art. 24§1, 1° tot 5°

bestaand aanbod, dat inhoudelijk ietwat gehergroepeerd is. De module *smart repair* is gemeenschappelijk gemaakt.

De vier voorliggende opleidingen zijn te beperkt van omvang om diplomagericht te zijn.

4.2 De Geletterdheidsmodules

De Vlor geeft een **positief advies** voor de volgende opleiding:

- Regie over het eigen leren

Deze geletterdheidsmodules zijn een alternatief voor en een actualisering van het Voortraject EDAS dat in basiseducatie werd aangeboden. De doelstelling van deze herwerking was om een ruimere doelgroep aan te spreken; we stellen inderdaad vast dat er een focus is op generieke competenties die voor een grotere groep relevant zijn.

Alle centra die diplomagerichte opleidingen aanbieden, kunnen deze geletterdheidsmodules aanbieden. De centra kunnen op basis van de goedgekeurde geletterdheidsmodules ook open modules samenstellen op maat van de cursisten.

Naar analogie met de andere geletterdheidsmodules Nederlands en Leren leren vragen we om ook deze modules vrij van inschrijvingsgeld te maken voor cursisten die geen houder zijn van een diploma secundair onderwijs en de coëfficiënt voor de gemiddelde klasgrootte gelijk te trekken met de coëfficiënt van de opleiding EDAS.

4.3 De opleidingen in het studiegebied Hebreeuws

De Vlor geeft een **positief advies** voor de volgende opleidingen:

- Hebreeuws R1
- Hebreeuws Educatief R1

De herwerking van de twee opleidingsprofielen Hebreeuws betreft een (beperkte) vormelijke aanpassing. Over deze aanpassing is consensus met de twee centra die de opleidingen aanbieden.

Ten eerste gaat het om het opsplitsen van de modules van 120 lestijden in A/B-modules van 2x60 lestijden. Dit om een flexibeler aanbod te kunnen doen en ook naar analogie met alle andere taalopleidingen.

Ten tweede wordt de instapvoorwaarde 'Hebreeuws schrift' geschrapt, de cursisten moesten initieel die module hebben afgewerkt vooraleer men aan de opleiding kon beginnen. De centra merkten dat het contraproductief werkte dat de cursisten niet meteen met de taal zelf aan de slag konden.

De Vlor merkt op dat het voorstel zich tot richtgraad 1 (de laagste richtgraad) beperkt. De ontwikkelaars geven aan dat het aspect planlast een probleem zou zijn om dit ook voor richtgraad 2 te voorzien.

4.4 De opleidingen in het studiegebied Mechanica-elektriciteit

De Vlor geeft een **positief advies** voor de volgende opleiding:

- Beveiligingstechnicus

De bestaande opleiding Installatie en onderhoud alarmsystemen wordt gedekt door de nieuwe opleidingsprofielen.

Na indiening van het opleidingsprofiel zijn in overleg met de ontwikkelcommissie en AHOVOKS nog een aantal aanpassingen gemaakt, hiervoor werd dus het benodigde draagvlak gezocht. We overliepen de aanpassingen ter zitting en geven een positief advies op voorwaarde dat de besproken wijzigingen worden doorgevoerd.

De rubriek attestering werd aangepast, onder andere de rubriek generieke activiteiten werd aangepast in functie van gemeenschappelijkheid met andere modules, en er waren nog een aantal tekstuele aanpassingen. Voor de specifieke wijzigingen verwijzen we naar de bijlage die we aan de Vlaamse overheid overmaken.

In het eerder BVR voor het studiegebied Mechanica-elektriciteit werden er ook verkorte en verlengde modules vastgelegd. De Vlor merkt op dat er bij het voorstel Beveiligingstechnicus geen verkorte en verlengde trajecten werden aangevraagd hoewel het opleidingsprofiel een aantal gemeenschappelijke modules bevat die in eerder ontwikkelde opleidingen wel een verkort of verlengd traject kregen.

Een **verkorte** versie (voor snellerende cursisten of cursisten met enige voorkennis) voor de modules:

- *Werken op hoogte module 1+2*: 10lt (i.p.v. 20lt)
- *Werken op hoogte met hoogtewerker*: 10lt (i.p.v. 20lt)

Een **verlengde** versie voor de modules van de Beveiligingstechnicus die gemeenschappelijk zijn met Elektrotechnisch installateur (behalve voor de 2 modules nl. “Werken op hoogte module 1+2” en “Werken op hoogte met hoogtewerker”). Dit ten behoeve van traaglerende cursisten, cursisten met een anderstalige achtergrond die ook nog taalondersteuning nodig hebben, voor kansengroepen waarvoor wordt samengewerkt met VDAB, cursisten die meer oefentijd nodig hebben om de vaardigheden en/of de vakterminologie onder de knie te krijgen,...

- Alle modules verlengd met +50%
 - o 20lt wordt verlengd: 30lt
 - o 40lt wordt verlengd: 60lt
 - o 60lt wordt verlengd: 90lt
 - o 80lt wordt verlengd: 120lt

De Vlor adviseert om naar analogie met de andere opleidingen binnen de cluster elektriciteit de verlengde en verkorte trajecten ook voor de modules van deze opleiding te voorzien.

De Vlor geeft eveneens een gunstig advies voor het opnemen van de opleiding beveiligingstechnicus in de lijst van de diplomagerichte opleidingen. De opleiding voldoet immers aan de criteria: ze omvat meer dan 480 lestijden, is maatschappelijk relevant,

arbeidsmarktgericht en biedt toegang tot vervolgonderwijs. De opleiding kan gevolgd worden met het oog op een diploma in combinatie met de opleiding Aanvullende algemene vorming.

4.5 De opleidingen Bakker, Banketbakker, Slager-Spekslager, Wild- en gevogelteslager in het studiegebied Bakkerij en Slagerij

- Opleiding Bakker: module Stage bakkerij
- Opleiding Banketbakker: module Stage banketbakkerij
- Opleiding Slager-Spekslager: module Stage slagerij
- Opleiding Wild- en gevogelteslager: module Stage wild- en gevogelteslagerij

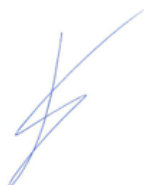
De Vlor geeft een **positief advies** aan het verkorte traject van deze modules.

Voor deze opleidingsprofielen werden in 2014 en 2015 nog een aparte module stage toegevoegd, op verzoek van de sectoren, om praktijkervaring te garanderen. Kort nadien zijn echter alle diplomavereisten (bewijs beroepsbekwaamheid) om in de sector actief te zijn weggevallen. Veel cursisten zijn in deze gewijzigde context niet bereid om bovenop de reeds aanwezige praktijkcomponent nog een afzonderlijke stagemodule (waarvoor ze moeten betalen) te volgen. Ze zetten hun opleiding voortijdig stop aangezien ze het eindcertificaat van de opleiding niet langer nodig hebben om actief te zijn als beroepsbeoefenaar. In de toekomst zal een aanvraag worden ingediend voor een meer fundamentele hervorming van de opleidingsprofielen inclusief de stagemodules. In afwachting daarvan brengt de Vlor een gunstig advies uit om een verkorte versie te voorzien voor de stagemodules van 40 lestijden i.p.v. de standaard 160 lestijden.

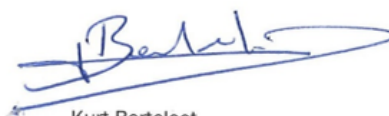
5 Toevoeging

De indieners vroegen ook om de koppeling van de zwevende modules Digitale beeldverwerking 3 en 4 aan de opleiding Multimediaoperator, maar daar kan de overheid niet op ingaan: “Blijkbaar is er sprake van een misverstand. Deze zwevende modules werden immers in het verleden nooit gekoppeld aan de opleiding Multimediaoperator. Dit kan ook nu niet omdat hiervoor een instapvoorwaarde geldt, namelijk de competenties verworven hebben van de module Digitale beeldverwerking 2 (een module die niet voorkomt in de opleiding Multimediaoperator en wel in bepaalde opleidingen van het studiegebied printmedia).”

De Vlor vraagt om de opleidingsprofielen binnen het studiegebied te actualiseren om dergelijke noden vanuit de centra te ondervangen en gezien ze al lang aan actualisatie toe zijn.

Ewoud De Sadeleer
secretaris Raad Levenslang Levensbreed Leren

Kurt Berteloot
voorzitter Raad Levenslang en Levensbreed Leren